

DR. HARALAMBIE M. BUSIAS
IMNOGRAFUL PATRIARHIEI ALEXANDRIEI

Cuviosul Antim Aghioritul de la Sfânta Ana

traducere din limba greacă de Mavru Preotul

Editura Iona
București, 2014

Editor: Cătălin Grigore
Redactor: Georgiana Huian
Corector: Alexandra Grigore
Copertă și DTP: Ștefania Panduru

Coperta I: Cuviosul Antim de la Sfânta Ana
(1913-1996), fotografie de Douglas Little

Coperta IV: Schitul Sfânta Ana Mică, detaliu,
desen în peniță de Ana Maria Zară

Δρος Χαραλάμπους Μ.Μπουσια
Ο Γέρων Άνθιμος Αγιαννανίτης
Εκδόσεις 'Μυγδονία
Θεσσαλονίκη 2011
© Αδελφότης θεοφιλαίων
Τ.θ. 12 630 87 Δάφνη Άγιον Όρος.

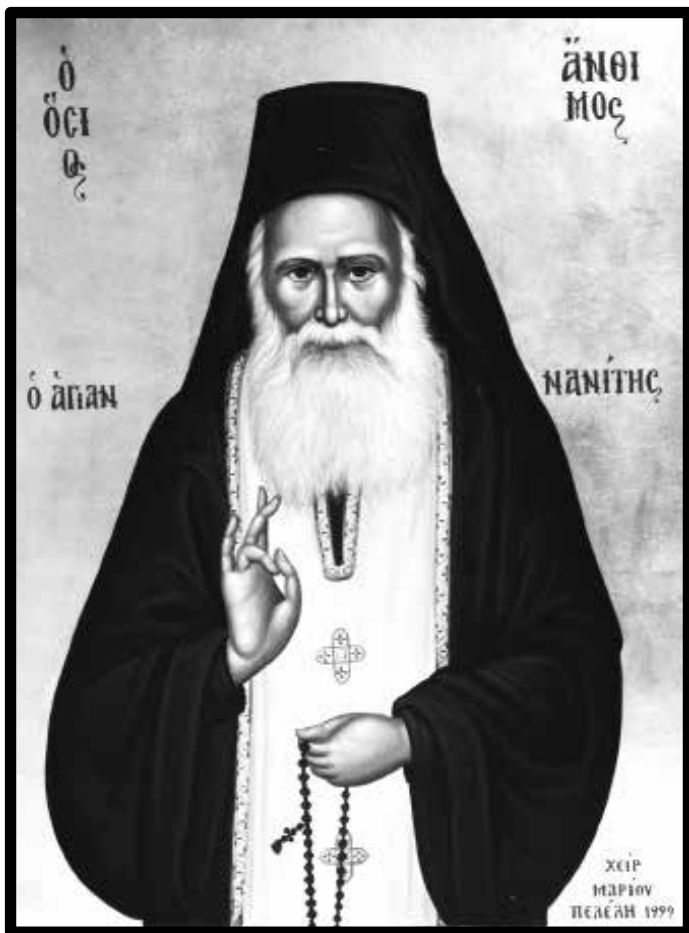
Dr. Haralambos M. Busias
Cuviosul Antim, Aghioritul de la Sfânta Ana
© 2014, Editura Iona, București, pentru prezenta
traducere.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BUSIAS, HARALAMBOS M.

Cuviosul Antim Aghioritul de la Sfânta Ana
/ Dr. Haralambos M. Busias. - București : Editura
Iona, 2014

ISBN 978-606-93101-5-1

235.3 Antim Aghioritul
929 Antim Aghioritul

Portret iconografic zugrăvit de Marios Pelelis

TROPARUL, GLASUL 3

Cu toată bună-cinstirea să-l lăudăm pre Antim, carele în vremile noastre răsărit-a peste Muntele Athonului ca o stea strălucind nouă lumină de bună-cucernicie, vasul harului cel strălucitor purtând floarea cea neîndoită a întregii-cugetări, cu dragoste mare strigând lui: Cea ce cu îngerii te veselești, pururea roagă pre Hristos pentru noi.

CONDACUL, GLASUL 4

Întrutot-luminat și nevoitor însuflat, următorul liniștirii și trezvirii, să-l lăudăm pre floarea cea nou sădită ci bine-înmiresmată a Athonului, pre trandafirul cel din Schitul Sfintei Ana, cu dragoste strigând: Bucură-te, întrutot-înțelepte Antim.

PRIPEALĂ

Pre cel ce păzit-a poruncile Domnului și steaua povățuitoare a dragostei făptuitoare, pre însuși dreptarul Părinților de-Duh-purtătorilor carele de curând strălucit-a în muntele Athonului, cu cântări să-l cinstim pre Antim.

Cuvânt înainte

Vremea noastră este o vreme de apostazie de la voia lui Dumnezeu. Este vremea neascultării, a împărăției egoismului, a împărăției desfrânării, a plăcerii păcătoase, a necredinței, a câștigului ușor, a mercantilismului. Însă și în această vreme, ca întotdeauna, Dumnezeu are oamenii Săi, oameni al căror cuvânt *este dres cu sare* (Coloseni 4, 6), care prin cuvântul lor dau „gust” mediului din jurul lor și întregii societăți în general. Să nu uităm de cuvintele Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Romani: *Acolo unde s-a înmulțit păcatul, a preaprisosit harul* (Rom. 5, 20). Simțim acest har ce se pogoară peste oameni din înălțimile cele cerești ca roua Ermonului, îndeosebi în vremea noastră iubitoare de păcat. În ultimele vremi, acest har i-a însuflețit pe bărbații sfinți care, prin cuvântul și faptele lor, au întărit credința și au proslăvit numele mai presus de tot numele al Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Se cuvine să pomenim aici câteva personalități nevoitoare datorite cu darurile prorociei și străvederii: Părintele Iacov Țalakis din Evvia, Părintele Porfirie Bairaktaris¹ din Attica și

¹ Proslăvit de curând în ceata sfinților ca Sfântul Cuvios Porfirie Cavsocalivitul, cu ziua de prăznuire pe 2 decembrie (n. ed.).

Părintele Paisie din Athon; înțelepții misionari: Amfilohie din Patmos și Filotei din Paros, bunul levit Dimitrie Gagastathis din Platanos-ul Trikali; părinții duhovnicești din orașe: Epifanie și Agatanghel din Atena, Atanasie din Amarusion și Simon din Penteli. Trebuie să-i pomenim și pe Părinții învățați și purtători de duh, Ioil din Kalamata și Gherasim de la Sfânta Ana Mică; și, în sfârșit, pe Părinții duhovnicești isihaști din Sfântul Munte: Iosif Isihastul, Efreim Katunakiotul, Gavriil Dionisiatul și Antim de la Sfânta Ana.

Toți aceștia s-au arătat sălaşuri ale vârtuților² și miresme bine plăcute ale Preasfântului Duh, de la care au primit har ca să bucure sufletele turmei creștinești celei vii. Toate aceste personalități, împreună cu multe altele cunoscute și necunoscute, sunt darul Domnului către societatea contemporană. Ei sunt aluatul care dospește frământătura cea puțină a plinătății celei evlavioase.

Bătrânul³ Antim avea multe daruri însă le ascundea cu băgare de seamă. Se deosebea prin smerenie, prin blândețe, prin iubirea lui nemărginită, vârtuți pe care le dobândise prin multe lupte și aspră nevoie. Era chibzuit, întreg-cugetător⁴, cu dreaptă-socotință, iubitor de

² Am preferat să traducem cuvântul grecesc *aretē* prin „vârtute”, iar nu „virtute”, termen cu încărcătură mai degrabă psihologică, decât teologică. Chiar dacă sensul termenului „vârtute” este de „tărie, forță”, îl socotim mai potrivit terminologiei ascetice ortodoxe. În graiul vechi *aretē* se traducea prin „bună-săvârșire”, sau „faptă-bună”, arătând lucrarea făptuitoare a vârtuții (n. ed.).

³ *Gheron* în limba greacă, adică „Bătrân îmbunătățit în duh” (n. ed.).

⁴ „Întreg-cugetător”, cuvânt compus înrudit cu termenul „întreagă-cugetare” (gr. *sōphrosynē*), termen specific

străini, Părinte plin de dragoste care se deșerta pe sine ca să plinească sufletele celorlalți și ale fraților lui din obște, în care Îl vedea pe Însuși Domnul nostru, Care a zis: *Pentru că ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut* (Matei 25, 40). Atunci când toți deznădăjduiau din pricina încercărilor și a greutăților pe care le întâmpinau, el avea desăvârșită încredere în Dumnezeu și rămânea liniștit. Ținea mâna vizitatorilor săi și le număra bătăile inimii. Devenea una cu aceștia, împărtășindu-le din blândețea și pacea lui, daruri ale Duhului Sfânt cu care fusese înzestrat după nevoință îndelungată.

Ceea ce-l caracteriza mai cu seamă pe Bătrânul Antim era inima lui rugătoare. Avea darul dreptei povățuirii, dar și cunoștințe multe și felurite, pe care le descoperea nu ca să fie admirat de ceilalți, ci ca să-i atragă și să-i odihnească și pe cei mai pretențioși și mai dificili dintre ascultătorii săi. Toți îl ascultau cu prețuire, și harul lui Dumnezeu care sălășluia într-însul descuia inimile celor care îl lepădaseră pe omul cel vechi și, astfel, înnoți, porneau pe calea vieții celei noi în Hristos.

Adâncimea duhovnicească a Bătrânului Antim și bogăția înțelepciunii lui se vădeau mai mult în experiența lui ascetică și în felul în care înfrunta diferitele împrejurări. Toți îi admirau curăția feței cu ochii săi albaștri strălucitori, încordarea și trezvia, felul liniștit și drept în care reacționa, ca și răspunsurile întotdeauna potrivite, presărate cu ziceri din vechii filosofi, din Sfinții Părinți ai Bisericii și cu fragmente din Scripturi. Era o pildă de urmat pentru stareți, monahi și mireni.

nevoinței ortodoxe, tradus chiar și în graiul vechi cu sensul mărginit de „curăție” (n. ed.).

Cuprins

Cuvânt înainte.....8

Viața

1. Lumina zilei în Zireia.....1
2. Tânărul face cunoștință cu duhovnici
vestiți.....14
3. Sosirea tânărului Constantin în Athon.....18
4. Setea de cunoaștere, năzuința după vârtute..24
5. Rucodelia și rugăciunea.....27
6. Ascultarea mântuitoare.....29
7. Adormirea Bătrânului său.....32
8. Viețuirea deopotrivă cu a îngerilor.....34
9. Iubirea Bătrânului pentru Preasfânta
Fecioară.....38
10. Vasul Duhului Sfânt.....44
11. Riguros păzitor al Pidalionului.....46
12. Povățuitor nerătăcit al sufletelor.....48
13. Dichiu al Schitului Sfânta An.....55
14. Călătoria în satul său.....58
15. Bătrânul grăia cu tăcerea lui.....61
16. Împreună cu grănicerii Ierusalimului.....63
17. O zi din viața Bătrânului.....66
18. Bătrânul își procește adormirea.....68
19. Cuvioasa lui adormire.....72
20. Bătrânul a bineplăcut lui Dumnezeu.....76

21. Cuvânt de laudă despre Bătrânul Antim.....77
22. Descoperirea cinstitelor sale moaște.....81

Învățăturile Bătrânului Antim

1. Monahismul, silire neîncetată a firii.....84
2. Pomenirea morții și pomenirea lui Dumnezeu.....87
3. Datoria noastră de a posti.....89
4. Tinerii și o viziune bisericească.....92
5. De la chip la asemănare.....94
6. Povățuiri pentru căsătoriți și necăsătoriți...100
7. Despre pocăință.....103
8. Alunecările tinerilor către parareligii.....105
9. Omenirea în ultimul stadiu al păcatului.....108
10. În acest loc la fiecare pas dai peste un sfânt.....110

Semne minunate

1. Bătrânul luminat de Dumnezeu și smerit...115
2. Ești fata lui Vasiliki.....116
3. Bătrânul putea să vadă în spatele clădirilor.....116
4. Să între cealaltă.....117
5. Veți avea un copil.....117
6. Șarpele face ascultare.....118
7. Negrăită smerenie.....119
8. Bătrânul liniștește marea.....120
9. Teolog din descoperire dumnezeiască.....121
10. „Copilul” Maicii Domnului.....121
11. Să ne rupem diplomele!.....122
12. Nu mi-a spus tot.....123
13. Nu vor veni acum, ci la anul.....123
14. Nimeni nu s-a păgubit. Bani Bătrânului.....124

15. Bătrânul tămăduiește cancerul.....	124
16. Vei avea un băiat.....	125
17. Înfățișarea Bătrânului aduce schimbarea cea bună.....	126
18. Bătrânul a prorocit evenimentele cu precizie matematică.....	127
19. N-a vrut să iasă fotografia.....	128
20. Bătrânul avea tumori canceroase care n-au evoluat niciodată.....	129
21. Lecția de anatomie a gurii.....	129
22. Nu ploua în locul în care lucrau.....	130
23. Răsuflarea Bătrânului era înmiresmată, iar el strălucea cu putere.....	131
24. Bătrânul dezleagă problema notarului.....	133
25. E aici Părintele Agapie?.....	132
26. După privegheri, Bătrânul pleca alergând....	133
27. Nu mai săpa și pleacă!.....	134
28. Pune hârtiuța în buzunar.....	134
29. Bătrânul era bine-mirositor, precum moaștele Sfintei Ana.....	135
30. Tămăduiește un bolnav cu o portocală.....	137
31. Clopotele au bătut singure.....	138
32. Îndepărtați-o pe femeie din casă!.....	139
33. Să aștepte până la 25 de ani!.....	139
34. Minunatul Părinte Paisie Aghioritul i-a sărutat picioarele.....	140
35. Vei deveni călugăr!.....	141
36. Bătrânul Antim ne citește pe toți.....	141
37. Din chilia Bătrânului se auzeau psalmodii cerești.....	142
38. Ieromonahul a luat pături ca să stingă focul.....	143
39. Bătrânul nu stătea pe pământ.....	143

40. Vindecarea cu verbină.....144
 41. Sufletul lui a zburat la ceruri ca un
 porumbel alb.....145

Sfaturi părintești practice

1. Să nu-l pomenim la Liturghie!.....147
2. Să nașteți prunci!.....148
3. Astăzi e ziua bărbatului tău.....148
4. Dumnezeu face și din apă lapte.....149
5. Veniți la mine, cel simplu și neînvățat?.....149
6. Femeia ta a avortat pruncul.....150
7. Păcatul pricinuieste tulburări sufletești.....150
8. Pregătirea pentru moarte.....151
9. Iubirea Bătrânului pentru orfani.....151
10. La ce trebuie să ia aminte monahul
 cu viață de obște.....152
11. De ce mă chinuiți?.....153
12. Purtarea față de semenii noștri ne va
 mântui.....153
13. Cum trebuie să ne rugăm..... 154
14. Cele asemenea se unesc între ele.....155
15. De ce facem pomenirea sfinților?.....156
16. Cum să dobândim iubirea în Hristos.....156
17. Acesta este Mihalis care-L va întâlni
 pe Domnul.....157
18. Învățătura din luminare dumnezeiască.....158
19. Atenția la citire.....158
20. Cedarea Bătrânului a ieșit bine.....159
21. Bătrânul dădea mereu pilda cea bună.....160
22. Sprijinitor al celor cu mulți copii.....161
23. Duhovnicul pustiei.....162